

Dosarul nr. 2ra-19/21

Prima instanță: Judecătoria Ungheni sediul central (jud. L. Dașchevici)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. Ș.Bulgac, V.Buhnaci, O.Cojocar)

DECIZIE

23 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Maria Ghervas
Dumitru Mardari
Nina Vascan
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de Ala Boțan, reprezentată de avocatul Serghei Mocanu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ala Boțan împotriva lui Lazăr Andrieș cu privire la constatarea rezilierii contractului, încasarea sumei, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei din 24 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La data de 18 aprilie 2016, Ala Boțan a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Lazăr Andrieș cu privire la constatarea rezilierii contractului, încasarea sumei, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că, conform contractului de asistență juridică din 23 martie 2015, avocatul Irina Godoroja urma să acorde asistență juridică calificată fiicei sale Marina Xxxxxx, în litigiul pe care îl avea cu fostul soț Grigorii Xxxxxx pentru obținerea acordului de deplasare cu copilul minor, Ion Xxxxxx, peste hotarele Republicii Moldova.

Însă contrar voinței sale, avocatul Irina Godoroja a semnat și a depus în Judecătoria Orhei o acțiune împotriva lui Grigorii Xxxxxx cu privire la decăderea din drepturile părintești.

Ulterior, la indicația categorică a avocatului Irina Godoroja a fost obligată să încheie un contract de asistență juridică cu pârâtul Lazăr Andrieș.

Astfel, la data de 30 ianuarie 2016, fără a negocia și explica consecințele, a semnat cu Lazăr Andrieș un contract de asistență juridică nr. 1/2016.

A menționat că a achitat pentru o hotărâre în favoarea sa o sumă de 6 000 de euro, care a fost achitată personal de ea, pentru care fapt a fost eliberat bonul de plată seria EO nr. 633972.

Necătând la contractul încheiat, în perioada 30 ianuarie 2016 – 21 martie 2016 pârâtul nu a prestat serviciile juridice respective și se eschiva de la consultarea Marinei Xxxxxx, mai mult fiind imposibil de a-l găsi la birou sau la telefon. La fel, pârâtul nu a fost prezent la ședința de judecată ce a avut loc la data de 21 martie 2016.

Astfel, prin acțiunile nominalizate pârâtul a admis o neexecutare esențială a obligațiilor care îi reveneau și rezultau din contractul de asistență juridică nr. 1/2016 din 30 ianuarie 2016.

Ca urmare, a expediat la adresa indicată în contractul de asistență juridică o declarație privind rezilierea contractului și restituirea în termen de 14 zile a banilor primiți la 30 ianuarie 2016 pentru acordarea asistenței juridice, însă scrisoarea a fost restituită pe motiv că pârâtul nu are sediu la adresa indicată.

A solicitat Ala Boțan constatarea rezilierii contractului de asistență juridică nr. 1/2016 din 30 ianuarie 2016, încasarea de la Lazăr Andrieș în beneficiul său a sumei de 6 000 de euro, prejudiciul moral în mărime de 10 000 de lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 18 septembrie 2018 a Judecătoriei Ungheni sediul Central, acțiunea a fost admisă parțial, a fost constatată rezilierea contractului de asistență juridică nr. 1/2016 din 30 ianuarie 2016 încheiat între Ala Boțan și avocatul Lazăr Andrieș, avocat al Cabinetului avocatului „Lazăr Andrieș”; a fost încasată de la Lazăr Andrieș în beneficiul Alei Boțan suma de 6 000 de euro sau echivalentul bănesc în lei la ziua executării hotărârii conform ratei de schimb a Băncii Naționale a Moldovei; a fost încasată de la Lazăr Andrieș în beneficiul Alei Boțan suma de 2000 de lei cu titlu de prejudiciu moral și cheltuielile de judecată compuse din taxa de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată în sumă de 4 008,60 de lei. În rest acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 27 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Lazăr Andrieș, casată parțial hotărârea din 18 septembrie 2018 a Judecătoriei Ungheni sediul Central în partea reparării prejudiciului moral și în această parte a fost emisă o nouă hotărâre prin care pretenția a fost respinsă. În rest hotărârea primei instanțe a fost menținută.

Prin decizia din 16 octombrie 2019 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul declarat de Lazăr Andrieș, casată integral decizia din 27 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău cu remiterea cauzei spre judecare.

Prin decizia din 24 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Lazăr Andrieș, casată hotărârea din 18 septembrie 2018 a Judecătoriei Ungheni sediul Central și a fost emisă o nouă hotărâre prin care a fost admisă parțial acțiunea înaintată de Ala Boțan, a fost încasat de la Lazăr Andrieș în beneficiul Alei Boțan suma de 1 000 de lei cu titlu de avans pentru asistență juridică și 150 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată aferente judecării cauzei în instanța de fond. În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată. A fost încasat de la Ala Boțan în beneficiul lui Lazăr Andrieș cheltuielile de judecată suportate de apelant la examinarea cauzei în instanța de apel, proporțional pretențiilor admise, în cuantum de 2 993,95 de lei.

La 6 august 2020, Ala Boțan, reprezentată de avocatul Serghei Mocanu a declarat recurs împotriva deciziei din 24 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului a indicat că, înscrisurile prezentate de intimat nu sunt identice cu cele prezentate de recurentă, ele fiind întocmite incomplet. Actele prezentate de Ala Boțan sunt înscrisurile care au fost formulate și întocmite personal de Lazăr

Andrieș și eliberate întru confirmarea achitării prețului serviciilor avocatului în sumă de 6 000 de euro.

A menționat că, nu putea să prevadă că intimatul se va eschiva de a completa integral exemplarul rămas la avocat, deoarece exemplarul primit conținea suma achitată, adică cifrele de 5 000 și 1 000 de euro. Nu este responsabilă de întocmirea formularului bonului de plată, deoarece conform legislației această obligație revine prestatorului de servicii.

Faptul divergențelor dintre înscrisuri se datorează numai culpei intimatului care nu a întocmit integral actele formulate de el, rezervându-și posibilitatea să introducă în exemplarul său diferite modificări de text.

A solicitat Ala Boțan, reprezentată de avocatul Serghei Mocanu admiterea cererii de recurs, casarea deciziei din 24 iunie 2020 și de a menține hotărârea din 18 septembrie 2018 a Judecătoriei Ungheni sediul Central.

La data de 25 martie 2021, Lazăr Andrieș, reprezentat de avocatul Igor Ciur a depus referință prin care a solicitat respingerea cererii de recurs cu menținerea deciziei instanței de apel.

La data de 21 iunie 2021, Lazăr Andrieș a depus referință prin care a solicitat respingerea recursului și de a menține decizia instanței de apel, sau, trimiterea cauzei la rejudecare pentru a fi dispusă efectuarea unei expertize.

Conform art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Astfel, calea de atac în ordine de recurs demarată la data de 6 august 2020 de către Ala Boțan, reprezentată de avocatul Serghei Mocanu împotriva deciziei din 24 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, este în interiorul termenului legal.

Prin încheierea din 3 martie 2021 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Ala Boțan, reprezentată de avocatul Serghei Mocanu a fost considerat admisibil și s-a transmis pentru a fi examinat în fond.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea în vigoare a hotărârii primei instanțe din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) lit. a) și c) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform art. 118 alin. (3) Cod de procedură civilă, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sânt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

Conform art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședința de judecată.

Art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă prevede că, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

După cum rezultă din materialele cauzei, Ala Boțan înaintând prezenta acțiune împotriva lui Lazăr Andrieș, a solicitat constatarea rezilierii contractului de asistență juridică nr. 1/2016 din 30 ianuarie 2016, încasarea de la Lazăr Andrieș în beneficiul său a sumei de 6 000 de euro, prejudiciul moral în mărime de 10 000 de lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță prin hotărârea din 18 septembrie 2018 a Judecătoriei Ungheni sediul Central, a admis parțial acțiunea, a fost constatată rezilierea contractului de asistență juridică nr. 1/2016 din 30 ianuarie 2016 încheiat între Ala Boțan și avocatul Lazăr Andrieș, avocat al Cabinetului avocatului „Lazăr Andrieș”; a fost încasat de la Lazăr Andrieș în beneficiul Alei Boțan suma de 6 000 de euro sau echivalentul bănesc în lei la ziua executării hotărârii conform ratei de schimb a Băncii Naționale a Moldovei; 2 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral și 4 008,60 de lei cheltuieli de judecată compuse din taxa de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată. În rest acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Examinând cauza în ordine de apel, după dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea Supremă de Justiție, Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 24 iunie 2020 a admis apelul declarat de Lazăr Andrieș, a casat hotărârea din 18 septembrie 2018 a Judecătoriei Ungheni și a fost emisă o nouă hotărâre prin care acțiunea a fost admisă parțial. A fost încasat de la Lazăr Andrieș în beneficiul Alei Boțan suma de 1 000 de lei cu titlu de avans pentru asistență juridică și suma de 150 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată aferente judecării cauzei în instanța de fond. În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată. A fost încasat de la Ala Boțan în beneficiul lui Lazăr Andrieș cheltuielile suportate la examinarea cauzei în ordine de apel, proporțional pretențiilor admise în sumă de 2 993,95 de lei.

La adoptarea unei asemenea soluții instanța de apel a stabilit că, în urma vizualizării contractului de asistență juridică nr. 1/2016 din 30 ianuarie 2016, încheiat între Lazăr Andrieș în calitate de avocat în cadrul CA „Lazăr Andrieș” și Ala Boțan în calitate de client, originalul căruia a fost vizualizat de instanța de apel în ședința de judecată, primul și-a asumat obligația de a presta servicii juridice ultimei contra unei plăți în mărime de 6 000 de lei, dintre care 1 000 de lei urma a fi achitată în avans.

Prin urmare, Curtea de Apel Chișinău a conchis că pretențiile Alei Boțan privind rezilierea contractului de asistență juridică, poartă un caracter formal, deoarece argumentele invocate sunt declarative și nu au fost probate în principiu. Rezoluțiunea contractului operează prin declarație scrisă față de cealaltă parte, iar contractul se consideră reziliat din momentul în care a fost solicitat de către Ala Boțan, iar avocatul Lazăr Andrieș nu a obiectat asupra încetării raporturilor contractuale.

La verificarea înscrisurilor prezentate în copii de către Ala Boțan privind achitarea sumei de 6 000 de euro, instanța de apel a constatat că acestea nu corespund cu datele din contractul de asistență juridică nr. 1/2016 din 30 ianuarie 2016 și bonul de plată seria EO nr. 633972 din 30 ianuarie 2016, care au fost prezentate în original de către Lazăr Andrieș, în care se face referire la sumele de 1 000 și 5 000 de lei.

Din acest considerent, Curtea de Apel Chișinău a considerat ca fiind neîntemeiate pretențiile Alei Boțan cu privire la încasarea sumei de 6 000 de euro deoarece nu a fost demonstrat prin probe veridice faptul transmiterii acestei sume.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că, instanța de apel la adoptarea deciziei a interpretat eronat normele de drept material și a dat o apreciere greșită materialului probator anexat la dosar, pe când prima instanță, justificat, pronunțându-se asupra aspectelor importante, având în susținere cadrul legal aplicabil în speță, corect a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii, pe care a admis-o parțial.

Astfel, instanța de recurs reține că, la data de 30 ianuarie 2016 Ala Boțan, în calitate de client a încheiat contractul de asistență juridică nr. 1/2016 cu Lazăr Andrieș, avocat în cadrul Cabinetului avocatului „Lazăr Andrieș”, iar potrivit pct. 2 din conținutul contractului, acesta s-a obligat să presteze servicii juridice.

Potrivit pct.5 din contract, serviciile avocatului vor fi remunerate de client în mărime de 1 000/5 000 de euro.

La data încheierii contractului de asistență juridică, Ala Boțan, în calitate de client a achitat lui Lazăr Andrieș suma de 1 000 de euro și 5 000 de euro, fapt ce se confirmă prin bonul de plată seria EO nr. 633972 din 30 ianuarie 2016.

Astfel, prima instanță corect a reținut ca fiind neclare și declarative afirmațiile lui Lazăr Andrieș precum că contractul de asistență juridică nr.1/2016 din 30 ianuarie 2016 și bonul de plată seria EO nr. 633972 prezentate de către Ala Boțan sunt falsificate.

Or, în cadrul ședinței instanței de fond din 15 martie 2018, Lazăr Andrieș a declarat că, Ala Boțan i-a achitat doar suma de 1 000 de lei, dar nu dispune de careva înscrisuri în acest sens.

Instanța de recurs notează că, în cadrul ședinței din 15 martie 2018, Lazăr Andrieș a considerat ca fiind false actele prezentate de către Ala Boțan și avocatul său Serghei Mocanu, a fost de acord cu efectuarea unei expertize, însă, nu a fost de acord cu achitarea cheltuielilor pentru expertiză. La fel, nu a negat faptul că a eliberat bonul de plată Alei Boțan, însă, nu el a completat rubrica unde este indicată suma (vol. I, f.d.155).

Prin urmare, instanța de fond corect a conchis că, nu pot fi reținute alegațiile lui Lazăr Andrieș privind falsificarea contractului de asistență juridică nr.1/2016 din 30 ianuarie 2016 și a bonului de plată seria EO nr. 633972 ce au fost prezentate de către Ala Boțan. Or, în scopul probării afirmațiilor, prima instanță a propus efectuarea unei expertize, însă, Lazăr Andrieș a fost împotriva.

Plus la aceasta, faptul încasării de către Lazăr Andrieș a sumei de 6 000 de euro cu titlu de onorariu pentru asistență juridică de la Ala Boțan, se confirmă și prin Actul de executare a acțiunilor procesuale din 30 ianuarie 2016, potrivit căruia prețul pentru acțiunile efectuate este de 6 000 de euro (vol. II, f.d.107).

Însuși Lazăr Andrieș la examinarea cauzei în instanța de fond a recunoscut că nu a îndeplinit nici un act de executare, deoarece, nu a participat la examinarea cauzei cu privire la decăderea din drepturile părintești, pentru care a fost contractat.

Astfel, în urma neexecutării obligațiilor asumate prin contractul de asistență juridică nr.1/2016 din 30 ianuarie 2016, la data de 22 martie 2016 Ala Boțan a expediat în adresa avocatului Lazăr Andrieș declarația privind rezilierea contractului și restituirea în termen de 14 zile a onorariului primit (vol.I, f.d.11). Însă, această declarație a fost restituită pe motiv că nu are sediul la adresa indicată în contractul de asistență juridică.

De asemenea, în susținerea poziției de admitere a acțiunii, nu pot fi reținute probele prezentate de către Lazăr Andrieș și anume, contractul de asistență juridică nr. 1/2016 din 30 ianuarie 2016 în care este indicată suma de 1 000/5 000 de lei, bonul de plată seria EO nr. 633972 în care nu este indicată suma spre plată și actul de executare a acțiunilor procesuale în care la fel nu este indicată suma serviciilor.

Or, potrivit art. 13 alin. (1) din Codul fiscal, subiecții impunerii sunt persoanele juridice și fizice rezidente ale Republicii Moldova, care desfășoară activitate de întreprinzător, persoanele care desfășoară servicii profesionale, precum și persoanele care practică activitate profesională în sectorul justiției și în domeniul sănătății, care, pe parcursul perioadei fiscale, obțin venit din orice surse aflate în Republica Moldova, precum și din orice surse aflate în afara Republicii Moldova.

Conform art. 2 din Legea contabilității, prevederile prezentei legi se aplică tuturor persoanelor juridice și fizice care desfășoară activitate de întreprinzător, organizațiilor necomerciale, inclusiv instituțiilor publice, notarilor, avocaților, mediatorilor, administratorilor autorizați și birourilor înființate de aceștia, executorilor judecătorești, precum și reprezentanțelor și filialelor întreprinderilor (organizațiilor) nerezidente, înregistrate în Republica Moldova (denumite în cele ce urmează *entități*), indiferent de domeniul de activitate, tipul de proprietate și forma juridică de organizare.

Conform art. 13 alin. (1) lit. d) din Legea contabilității, răspunderea pentru ținerea contabilității și raportarea financiară revine conducătorului entității – în entitățile neprevăzute la lit. a)–c).

Iar conform alin. (2) lit. a) și b) al aceluiași articol, persoanele specificate la alin. (1) sunt obligate să organizeze și să asigure ținerea contabilității în mod continuu din momentul înregistrării până la lichidarea entității; să asigure elaborarea și respectarea politicilor contabile în conformitate cu cerințele prezentei legi, ale I.F.R.S. și ale S.N.C.

Prin urmare, avocatul Lazăr Andrieș nu a completat bonul de plată seria EO nr. 633972, nu a indicat suma de bani pe care a primit-o de la Ala Boțan și nu a prezentat careva probe ce ar demonstra că suma de bani primită ar fi fost reflectată în contabilitate, circumstanțe care nu pot fi puse la baza respingerii recursului.

Pe când probele prezentate de către Ala Boțan în susținerea acțiunii, și anume: contractul de asistență juridică în care este menționată valuta euro, bonul de plată în care sunt indicate sumele de 1 000 de euro și 5 000 de euro și actul de executare a acțiunilor procesuale în care este indicată suma de 6 000 de euro. Este de menționat că, aceste acte au fost eliberate Alei Boțan de însuși avocatul Lazăr Andrieș, care și a avut obligația de a le completa în modul corespunzător.

Cu referire la alegațiile expuse în referința depusă de către Lazăr Andrieș, reprezentat de avocatul Igor Ciur precum că, avocatul Serghei Mocanu nu avea dreptul de a autentifica copiile actelor anexate la cererea de chemare în judecată, instanța de recurs menționează că, potrivit informației nr. 05/2851 din 12 martie 2018 a Ministerului Justiției, într-adevăr prin ordinul nr. 657 a Ministerului Justiției din 10 decembrie 2015, a fost retrasă licența pentru exercitarea profesiei de avocat nr. 2163 eliberată la 26 mai 2011 lui Serghei Mocanu.

Însă, prin decizia 3r-41/16 din 31 martie 2016 a Curții de Apel Chișinău, a fost suspendată executarea ordinului nr. 657 a Ministerului Justiției până la soluționarea definitivă a cauzei (vol. I, f.d.133). Astfel, la data de 18 aprilie 2016, avocatul Serghei Mocanu a fost în drept de a autentifica copiile actelor care au fost anexate la cererea de chemare în judecată și de a participa la examinarea prezentei cauze. Alte acte confirmative privind lipsa dreptului de a exercita profesia de avocat de către Serghei Mocanu, la materialele cauzei lipsesc.

La fel nu pot fi reținute nici argumentele intimatului invocate în referință precum că, Lazăr Andrieș nu are nici o obligație contractuală față de Ala Boțan.

Relevante cazului sunt prevederile art. 30 alin. (1) din Legea cu privire la avocatură nr. 1260-XV din 19 iulie 2002, potrivit căruia cabinetul avocatului activează și se prezintă în raporturile juridice ca persoană fizică.

Reieșind din norma de drept citată, Cabinetul Avocatului „Lazăr Andrieș” în raporturile juridice se prezintă ca persoană fizică de către Lazăr Andrieș, față de care corect a fost îndreptată prezenta acțiune.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că decizia instanței de apel este neîntemeiată, iar hotărârea primei instanțe este legală, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către Ala Boțan, reprezentată de avocatul Serghei Mocanu, a casa decizia instanței de apel, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f), alin. (3) și (4) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Ala Boțan, reprezentată de avocatul Serghei Mocanu.

Se casează integral decizia din 24 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău și se menține hotărârea din 18 septembrie 2018 a Judecătoriei Ungheni sediul Central, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ala Boțan împotriva lui Lazăr Andrieș cu privire la constatarea rezilierii contractului, încasarea sumei, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,

Judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Maria Ghervas

Dumitru Mardari

Nina Vascan

Nicolae Craiu